

Η δικαιολογία δεν είναι γραμμένη στη Γραφή!

[Ορθοδοξία](#) / [Πνευματική ζωή](#)

[Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Δορμπαράκης](#)

«Νεαρός φοιτητής που συνομίλησε με τον όσιο μεγάλο Γέροντα Εφραίμ Κατουνακιώτη, του ανέφερε κάτι και προσπάθησε να δικαιολογηθεί.

- Παιδί μου, του είπε ο Γέροντας, η δικαιολογία δεν είναι γραμμένη στη Γραφή. Είναι άγνωστη η δικαιολογία στους αγίους. Δεν φταίνει οι άλλοι ούτε ο διάβολος. Ο μεγαλύτερος εχθρός του ανθρώπου είναι ο εαυτός του, δεν είναι ο διάβολος. Μας κυριεύει ο εγωισμός μας. Όταν ο άνθρωπος νικήσει τον εαυτό του, είναι ο μεγαλύτερος μεγαλομάρτυρας ενώπιον του Θεού» (Μητρ. Αργολίδος Νεκταρίου, Αγίων Όρος, εκδ. Επιστροφή).

Είναι κοινή και σαφής η τοποθέτηση όλων των αγίων της Εκκλησίας μας ότι η δικαιολογία ως προσπάθεια συγκάλυψης της οποίας αμαρτίας ή αδυναμίας μας αποτελεί έκφραση εγωισμού. Ο εγωισμός μας που συνιστά την ουσία της αμαρτίας είναι εκείνος που αντιδρά και προσπαθεί να δικαιολογήσει όποια παρέκκλιση μας από τον νόμο του Θεού ή όποιον έλεγχο και παρατήρηση μπορεί να υποστούμε λόγω κάποιας αβλεψίας και κακής ενέργειάς μας. Η αντίδραση μάλιστα του

εγωισμού μας φτάνει στο απώγειό του όταν νιώθουμε ότι υφιστάμεθα παρατήρηση για κάτι που για εμάς είναι καλώς τελεσμένο. Τότε νιώθουμε ότι μας «πνίγει το δίκιο μας» κι ότι ο άλλος που μας αμφισβητεί είναι ο εχθρός μας. Λογισμοί ύβρεως και τάσεις εκδικητικότητας πάνε να καταλάβουν τον εσωτερικό μας κόσμο, ενώ η πρώτη αντίδρασή μας είναι η παραγμένη δικαιολογία μας προκειμένου να κρατήσουμε «καθαρό» το είδωλο του εαυτού μας.

Δυστυχώς τον εγωισμό αυτό ως δικαιολόγηση του εαυτού μας τον επισημαίνουμε ακόμη και στο μυστήριο της εξομολογήσεως. Εξομολογούμαστε πράγματι τις αμαρτίες μας, αλλά αμέσως σπεύδουμε να «αποκαταστήσουμε» την «κακή» εικόνα του εαυτού μας στα μάτια του πνευματικού, επιστρατεύοντας όλων των ειδών τις δικαιολογίες, για να φτάσουμε στο κρυφό ακόμη και για εμάς συνήθως ζητούμενο: αμαρτήσαμε, αλλά κατ' ανάγκην! Δεν γινόταν αλλιώς! Το πέπλο που απλώνουμε για να σκεπάσουμε τη γύμνια και την αδυναμία μας είναι πράγματι «μεγαλειώδες». Πέπλο βέβαια που τελικώς καλύπτει τα μάτια μας για να μη βλέπουμε την πραγματικότητα του εαυτού μας. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη επιβεβαίωση του πόσο πονηρά κινείται ο εγωισμός μέσα μας, του πόσο η αμαρτία δηλαδή βρίσκει χίλιους τρόπους για να έχει το πάνω χέρι, έστω και εκεί που αντικειμενικά λειτουργεί η μετάνοια! Οπότε με πολύ ανάγλυφο τρόπο καταλαβαίνουμε γιατί η δικαιολογία εκφράζει και υπηρετεί τον εγωισμό μας. Διότι πίσω από αυτήν υποκρύπτεται η πίστη στο μεγαλείο(!) του εαυτού μας, ο εαυτός μας με όλα τα κρυμμένα ή φανερά πάθη του βρίσκεται στον θρόνο του είναι μας, η δικαιολογία λοιπόν συνιστά το λιβανωτό για τον πραγματικό θεό μας, το αυτο-είδωλό μας!

Δεν μας παραξενεύει έτσι το γεγονός ότι η δικαιολογία πια συνυπάρχει με την κατάκριση, το ρίζιμο της όποιας ευθύνης στους άλλους που μας «παρασύρουν»,

ακόμη και στον ίδιο τον διάβολο! «Αμάρτησα», λέει ο πιστός, «αλλά ο διάβολος με έσπρωξε»! Ό,τι συνέβη με άλλα λόγια και στους προπάτορές μας στη διαδικασία της πτώσης τους στην αμαρτία - η άρνηση να επωμιστούν την ευθύνη της πράξεώς τους και η μετάθεση της ευθύνης στους άλλους: ο Αδάμ στην Εύα, η Εύα στον όφι-διάβολο - το ίδιο κάνουμε δυστυχώς τις περισσότερες φορές και εμείς, αποκαλύπτοντας και τη νηπιακή συμπεριφορά μας. Στα νήπια και τα μικρά παιδιά δεν βλέπουμε συνήθως αυτήν την τρομοκρατημένη αντίδραση του εγωισμού, ότι «δεν φταίω εγώ» ή «δεν το έκανα εγώ»; Εγωισμός, δικαιολογία, ψέμα συνήθως βρίσκονται στην ίδια ευθεία. Και στα μεν παιδιά, δικαίως: είναι υπό διαμόρφωση ο χαρακτήρας τους. Στους μεγάλους και ενήλικους όμως;

Ο άγιος Εφραίμ λοιπόν με ελάχιστα λόγια αποκαλύπτει το βάθος της πληγής του ανθρώπου, εν προκειμένω στον νεαρό φοιτητή: «ο μεγαλύτερος εχθρός του ανθρώπου είναι ο εαυτός του. Μας κυριεύει ο εγωισμός μας». Για να σημειώσει ότι στην Αγία Γραφή δεν υπάρχει πουθενά η προτροπή για τη δικαιολογία του εαυτού μας, όπως και δεν τη βλέπουμε πουθενά σε κανέναν άγιό μας. Το μόνο που υπάρχει ως δρόμος αγιασμού είναι η ανάληψη των ευθυνών μας, η αναγνώριση των αμαρτιών μας, η πεποίθηση ότι εμείς αποκλειστικά είμαστε οι αίτιοι για ό,τι κακό κάνουμε. Δεν είναι τυχαίο ότι η μεγαλύτερη των αρετών, η ταπείνωση, έχει ως κύριο γνώρισμά της την αυτομεμψία, τον έλεγχο και την καταδίκη του εαυτού μας, γι' αυτό και όπου υπάρχει η αρετή αυτή εκεί λειτουργεί και η σωτήρια μετάνοια, ενώ όπου υφίσταται η δικαιολογία εκεί δεν υπάρχει ούτε καν η οσμή της μετάνοιας και της ταπείνωσης. Μόνο σε μία περίπτωση όχι μόνο γίνεται αποδεκτή η δικαιολογία, αλλά και επιβάλλεται: όταν δικαιολογούμε τους άλλους, βρίσκοντας ελαφρυντικά για την όποια κακή και αμαρτωλή συμπεριφορά τους. Η στάση μας αυτή εκφράζει την αληθινή αγάπη μας και στοιχεί στη στάση του ίδιου του Δημιουργού μας, ο Οποίος ευρισκόμενος πάνω στον Σταυρό μάς δικαιολογούσε ενώπιον του Πατέρα Του: «Πατέρα, συγχώρησέ τους, γιατί δεν ξέρουν τι κάνουν»!

Εύκολα πράγματα; Τρομακτικά δύσκολα! Διότι ακριβώς προϋποθέτουν, όπως λέγει ο άγιος, την υπέρβαση του εαυτού μας, τη νίκη μας απέναντι στον μεγαλύτερο εχθρό μας. Κι η υπέρβαση αυτή γίνεται μόνον εν Χριστώ. Ο εν Χριστώ άνθρωπος, ο βαπτισμένος και χρισμένος στο όνομά Του, ως μέλος Χριστού αγωνίζεται τη ζωή Εκείνου να φανερώνει, που σημαίνει να αίρει την αμαρτία και τη δική του και των άλλων και να αγκαλιάζει τους πάντες μέσα στο πλαίσιο της ανιδιοτελούς αγάπης του. Πρόκειται για τον όσιο Εφραίμ κυριολεκτικά για ένα μαρτύριο, κατά το «δος αίμα και λάβε Πνεύμα», το οποίο κάνει τον άνθρωπο να είναι «ο μεγαλύτερος μεγαλομάρτυρας ενώπιον του Θεού».

<https://bit.ly/390EG12>